

BOEKAANKONDIGING.

Practical Materia medica and prescription writing bij
Oscar W. Bethea. Philadelphia 1917. 562 blz. f 12,40.

Wanneer de arts zijn diagnose gesteld heeft en heeft besloten, welk medicament hij wil toepassen, dan rest hem nog, te beslissen, *hoe* hij het geneesmiddel zal geven. Hierbij voorlichting te verschaffen is de bedoeling van Bethea zooals de schrijver dat ook zelf in zijn inleiding duidelijk aangeeft.

Uit het feit dat de redactie van een tandheelkundig tijdschrift mij uitnodigt, dit boek te bespreken, maak ik op, dat het in Amerika veelvuldig door tandartsen en studenten in de tandheelkunde wordt gebruikt. Beschouwt men het in dat licht dan valt de beoordeeling minder gunstig uit, want het boek bevat een massa dingen, die voor den tandarts nutteloos zijn en het bevat vele dingen *niet*, die de tandarts ongetwijfeld moet weten.

Het is *geen* leerboek voor pharmacologie (noch voor artsen, noch voor tandartsen) en het pretendeert ook niet dat te zijn.

Een leerboek voor pharmacologie moet den arts of tandarts helpen bij de beslissing welk geneesmiddel in een bepaald geval op zijn plaats is. Eerst als die beslissing gevallen is, komt Bethea's boek in aanmerking, maar dan zal het voor den arts ook van groot nut zijn.

In het eerste deel van het boek wordt een lijst van gebruikelijke geneesmiddelen gegeven met vermelding van herkomst en samenstelling, van de voornaamste physische en chemische eigenschappen en (zeer in het kort) van de pharmacologische en — waar noodig — van de toxicologische werking. In dit opzicht komt het dus o. a. overeen met het in ons land gebruikte »geneeskundig jaarboekje«. Alleen

geeft *Bethæa* behalve de genoemde dingen, ook nog — althans van de voornaamste geneesmiddelen — voorbeelden van recepten en hieraan is door den schrijver — die groote waarde hecht aan de wijze waarop het geneesmiddel wordt toegediend — groote zorg besteed.

In het tweede deel wordt de recepteerkunst besproken. Eerst komt een overzicht over de in Amerika gebruikelijke maten en gewichten, dan een uiteenzetting over het gebruik van Latijnsche termen en afkortingen, dan aanwijzingen omtrent het opschrift van het recept, omtrent het onderschrift, den inhoud, den vorm, omtrent het papier, waarop het gedrukt wordt, in het kort omtrent alles, wat bij het schrijven van een recept te pas kan komen.

Het derde deel geeft 50 voorbeelden van recepten, zooals ze *niet* — en telkens op de bladzijde ernaast zooals ze *wel* — moeten zijn. Eindelijk worden in de appendix nog een aantal oefeningen opgegeven en de oplossingen ervan behandeld.

Alles bijeen genomen kan men zeggen, dat *Bethæa* een goed boek geschreven heeft, dat — mits gebruikt naast een leerboek der pharmacologie — goede diensten kan bewijzen. Een bezwaar is, dat de schrijver over sommige, minder belangrijke zaken, wel wat heel erg in den breede uitwijdt, zoodat het geheel een boek van 562 blz. is geworden.

W. STORM VAN LEEUWEN.

The art of anæsthesia. P. J. Flagg. Philadelphia 1916.
333 blz.

Wanneer men achter elkaar eenige der Amerikaansche leerboeken in de pharmacologie voor tandartsen heeft in handen gehad en daarna het boek van Flagg, dan is dit laatste een verfrissching. Het is blijkbaar geschreven door een narcotiseur van groote ervaring, die zijn vak liefheeft. Kernachtig is de stijl en met groote zorg is het geheel bewerkt; het boek, dat vele curven en platen bevat, is nergens vervelend.

Na een kort historisch overzicht geeft Flagg eerst een uitvoerige uiteenzetting over de techniek der narcose, wijze van toedienen van het narcoticum, houding van den patient, enz. dan een meer theoretische uiteenzetting en in aansluiting daaraan bespreekt hij »signs of anaesthesia«, de respiratie, de kleur van den patient, enz. Vervolgens worden de verschillende narcotica afzonderlijk behandeld, waarbij hij zeer den nadruk legt, op het groote gevaar der chloroformnarcose in vergelijking met de aethernarcose. Van de gecombineerde morphine-lachgas-zuurstofnarcose is Flagg een groot voorstander; maar, deze narcose is moeilijk en eischt voortdurend de volle aandacht van een geoefend narcotiseur.

Na de narcotica worden de localanæsthetica behandeld, en daarna de mengnarcose, terwijl tenslotte nog het een en ander over de voor- en nabehandeling van den patient en over technische bijzonderheden wordt medegedeeld.

Niet moeilijk zou het zijn, om tal van punten op te noemen, waarin de schrijver blijk geeft van — meestal in theoretische zaken — een ander standpunt in te nemen dan wij, maar zéér moeilijk is het om te ontkennen, dat wie narcotiseert zooals Flagg het wil, het voortreffelijk doet.

Het groote voordeel is, dat dit vlot geschreven boek bij uitstek practisch is en een groot aantal nuttige aanwijzingen bevat, gegeven door een man van groote ervaring en die blijk geeft iemand te zijn, die inderdaad ervaring verzamelen kan.

Het geven van een goede narcose is een kunst, hierop legt Flagg sterk den nadruk. Elke nieuwe narcose moet voor den narcotiseur een belangrijk geval zijn en zijn volle aandacht hebben anders vervalt hij in »sleur« en dan dreigt op den duur gevaar. Het lezen van Flagg's boek is een steun om aan dezen »sleur« te ontkomen.

Aangenaam treffen tenslotte de vele aanwijzingen, die de schrijver geeft om de narcose niet alleen ongevaarlijker, maar ook minder onaangenaam voor den patient te doen zijn. Typisch komt dit streven tot uiting in een kort hoofdstuk

aan het einde van het boek getiteld »The point of view of the patient«.

W. STORM VAN LEEUWEN.

Modern Dentistry door Joseph Head, M.D., D.D.S.;
374 p. p. 309 ill. W. B. Saunders Comp. Philad.
en London 1917. f 13.—.

Een bezonnen, wel verzorgd uiterlijk is ook voor een boek een introductie. Het drage niet op ongepaste tijden het groot-toilet van sommige der kinderen Querido's, noch vervalle het tot het fattig fluweelen costuumpje, waarin ik eens Daddy Long Legs ontmoette, het zoek niet zijn troost in een Oostersch fantastische kleederdracht als om ons ontvankelijk te maken voor Tagore-muziek, noch eindelijk toone het zich in het negligé der Duitsche oorlogsuitgaven. Een keurig confectiepakje, zóó keurig alsof het expresselijk voor dit, voor óns, boek gemaakt lijkt en wij zijn tevreden.

Deze inleiding lezer om U te overtuigen, dat we zonder eenige vooringenomenheid »Modern Dentistry« ontvingen, want op het uiterlijk is *niets* aan te merken. Voeg hierbij den klinkenden naam, die vol verwachting het hart doet kloppen en lees dan het begin der introductie, dat luidt:

»Dentistry up to the last ten years made little or no advance along the lines of Health conservation. For two thousand years dentistry has been devising collectors of filth and spreaders of general disease. The Roman, who strapped loose necrotic teeth to firm teeth with gold bands, defied the laws of health and cleanliness no more than many of our bridgeworkers of the present day. The dentist of the seventh century, in putting in gold fillings, to all intents and purposes used the same method as that of the soft-gold worker of the twentieth century«.

Inderdaad, is dit niet een ouverture vol stemming? We

hooren bazuingschal en indien straks de muren van Chicago en van Philadelphia, tandheelkundige broeinesten van filth and general disease, donderend ineensstorten voor het geblaas van dezen Bolsjewiek. Men vergeve ons het gebrek aan éénheid van handeling in tijd en plaats. Ons enthousiasme sloeg op hol en . . . 't is zoo ver nog niet. Ook *deze* Bolsjewiek valt tegen.

Het werk van Head vormt geen éénheid. Het is geen logisch opgezet geheel. De schrijver was waarschijnlijk zich niet zijn doel zuiver en goed omschreven bewust. Was hij dit wel, dan ware een dergelijk er naast raken, zelfs voor iemand van minder capaciteit, haast onmogelijk. Head is een ontevreden kleinburger, die doet alsóf hij het oude wil revolutionneeren, maar hem ontbreekt een program voor opbouw van het nieuwe. Zie de indeeling van zijn boek: I, Causes and effects of mouth infection; II, Prevention of mouth infection; III, A study of tooth enamel and saliva; IV, Treatment of mouth infection; V, Vaccines in treatment of mouth infection; VI, Treatment of root-canal; VII, Fillings; VIII, Children's teeth; IX, Crowns; X, Replacing of lost teeth; XI, Experiments concerning strength, solubility, and adhesiveness of various cements; XII, Study of roots and gums by means of x-ray.

Tot hoofdstuk zes kan men, ondanks enkele bedenkingen, den schrijver rustig aan het woord laten. Zijn verhandeling over wortelkanaal-werk doet U op den stoel heen en weer schuiven en als hoofdstuk zeven, over »vullingen« uit is, springt ge verontwaardigd op en vraagt U af, of de man gek is. Bij de »the treatment of root canals« heeft U zonder twijfel de gebrekkige beschrijving van het verwijderen der tandpulpa gehinderd; eveneens die van het verder praepareeren van het wortelkanaal; nog erger wordt dit bij »root-amputation«.

In het volgende moet eerst Taylor dienen als getuige à charge om de cohaesieve goudvullingen veroordeeld te krijgen.

»The new dentistry« schijnt haar uitgangspunt te moeten

vinden in een uitgebreide toepassing der silicaat-cementen. Een belangrijk mindere hoeveelheid technisch kunnen zal van den tandarts gevraagd behoeven te worden en hij zal tijd krijgen tot breeder medische en biologische studie. Head schijnt te meenen, dat de tijd, waarin het uitboren van een gat en het volsmeren met een plastische massa jongenswerk zal zijn, thans reeds is aangebroken. Caviteit-preparatie wordt n.l. in dit geheele hoofdstuk nagenoeg niet behandeld.

De resultaten van Black, in zijne inleiding reeds weggemoffeld, worden ook hier genegeerd. Niet met opzet zeer zeker, maar omdat Head is vervallen in de fout, waartegen bij debatten over hervorming van onderwijs en van de te volgen richting in ons vak, uitstekende werkers met meer technischen aanleg reeds zoo dikwerf hebben gewaarschuwd. Hij heeft het algemeen tekort gevoeld aan medisch inzicht en weten; in zijn ijver om dit tekort te herstellen doet hij de balans naar den anderen kant overslaan en verwaarloost nu onwillekeurig den handwerkerskant van het vak, dat hij in een nieuw licht wil doen zien.

Veroordeelen we nu den geheelen inhoud van het boek? Allerminst! Het laat zich vaak prettig lezen en bevat veel interessants uit eigen werk en ervaring. Aan den anderen kant is natuurlijk deze casuïstiek in een leerboek als dit weer niet op zijne plaats. Als nieuw evangelie van »modern dentistry« is het een teleurstelling. B. R. B.

Wenken voor den apotheekhoudend-geneeskundige, samengesteld door Ad. ter Cock, directeur N. V. Unitas medicorum met medewerking van J. Koert apotheker.

In een drietal afdeelingen zijn in dit boekje op duidelijke wijze bijeengebracht vele, speciaal voor den apotheekhoudend-geneeskundige van belang zijnde wetenswaardigheden met betrekking tot de geneesmiddelenvoorraad, de apotheek en de praktijk.

Het wil mij voorkomen, dat het werkje met zijne talrijke wenken voor den medicus dikwijls een goede raadgever kan zijn.

Bij doorlezing zal ook de tandheerkundige hier en daar wel iets vinden, waarmee hij zijn voordeel kan doen.

RAUWERDA.